

CREG

Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
Nijverheidsstraat 26-38
1050 Brussel
Tel. 02/289.76.11
Fax 02/289.76.99

COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

VOORSTEL

C 2000/001-D

over

'de aanduiding van de netbeheerder'

gedaan met toepassing van de artikelen 10, § 1, eerste lid, en 23, § 2, derde lid, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

4 juli 2000

VOORSTEL

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) onderzoekt hierna met toepassing van artikel 10, § 1, eerste lid, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna : de elektriciteitswet) het voorstel dat de neteigenaars bij brief van 3 november 1999 gericht aan de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling geformuleerd hebben. Nadat de CREG hem daartoe bij brief van 24 januari 2000 aangezocht heeft, heeft de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling deze brief aan de CREG overgemaakt bij brief van 28 januari 2000. Hij bestempelde de brief van de neteigenaars als het ‘dossier’ betreffende de aanduiding van de netbeheerder en voegde eraan toe dat er een interkabinettenwerkgroep aan het werken was op het verslag van de experts ‘liberalisering van de elektriciteitssector’, dat een hoofdstuk over de netbeheerder bevat. Hij liet tegelijk weten dat hij de CREG op de hoogte zou houden van de resultaten van deze interkabinettenwerkgroep, wat hij trouwens deed bij brief van 6 april 2000. Met deze laatste brief deelde hij de regeringsbeslissingen van 5 april 2000 mee aan de CREG. Behoudens de regeringsbeslissing die becommentarieerd wordt in paragraaf 3 van dit voorstel, waren er geen regeringsbeslissingen die rechtstreeks het voorstel van de neteigenaars van 3 november 1999 betroffen.

De CREG stelt vast dat de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling haar niet gevraagd heeft naar een advies over het voormelde voorstel van de neteigenaars. Pas op 28 juni 2000 verneemt de CREG bij brief van dezelfde datum van de Kabinetschef van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling dat de Staatssecretaris op de Ministerraad van 14 juli 2000 de aanduiding van de netbeheerder wil agenderen en dat hij daartoe het advies van de CREG tegen 1 juli 2000 verwacht. De CREG stelt vast dat de Staatssecretaris niet zelf rechtstreeks dit verzoek tot haar gericht heeft, terwijl hij dit initiatief zelf dient te nemen. De CREG stelt ook vast dat de Kabinetschef de CREG twee dagen gunt voor het uitbrengen van haar advies. Deze termijn kan moeilijk als redelijk worden bestempeld. Bovendien wijst de CREG erop dat de elektriciteitswet geen termijnen oplegt waarbinnen zij haar adviezen dient uit te brengen, en dat de elektriciteitswet ook niet aan de Staatssecretaris, noch aan zijn Kabinetschef enige delegatie terzake verleent. Bijgevolg geldt enkel het algemene rechtsprincipe dat de CREG haar adviezen binnen een redelijke termijn dient te geven. Een periode van twee kalenderdagen beantwoordt in het onderhavige dossier

onmogelijk aan het begrip 'redelijke termijn', voorzover althans dat de brief van de Kabinetschef als een officieel verzoek om advies zou kunnen worden gekwalificeerd. De CREG wijst er dan ook op dat, anders dan de Kabinetschef in zijn voormelde brief schrijft, de Ministerraad niet kan overgaan tot de aanduiding van de netbeheerder na te hebben vastgesteld dat de CREG niet in staat was binnen deze (onredelijke) termijn van twee kalenderdagen haar advies te verstrekken. De CREG wenst te wijzen op het gevaar dat aldus een ongeldige aanduidingsbeslissing zou worden genomen wegens miskennis van een door de wet voorgeschreven substantiële vormvereiste die het advies van de CREG terzake is.

Het feit dat de CREG desalniettemin haar voorstel binnen een termijn van vijf kalenderdagen te rekenen vanaf de voormelde brief van de Kabinetschef doet, mag evenwel niet geïnterpreteerd worden als zou een termijn van vijf kalenderdagen in dit dossier wel een redelijke termijn zijn. Uit paragraaf 5 van het hierna volgende voorstel blijkt immers duidelijk dat de CREG, na het ontvangen van het voorstel van de neteigenaars op 28 januari 2000, met toepassing van artikel 23, § 2, derde lid, van de elektriciteitswet, op eigen initiatief dit voorstel is gaan onderzoeken om er tenslotte een voorstel over te formuleren. Het feit dat de CREG zelf het initiatief genomen heeft en er ondertussen geen officieel verzoek rechtstreeks vanwege de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling haar gericht werd, heeft tot gevolg dat het advies bedoeld in artikel 10, § 1, van de elektriciteitswet, de vorm aanneemt van een voorstel overeenkomstig artikel 23, § 2, derde lid, van dezelfde wet.

Op zijn vergadering van 4 juli 2000 keurde het Directiecomité aldus het hierna volgende voorstel goed.

////

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Artikel 10, § 1, eerste lid, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna : elektriciteitswet) bepaalt dat de minister de netbeheerder pas kan aanduiden :

- na voorstel van één of meerdere neteigenaars ;
- na advies van de CREG ; en
- na beraadslaging in Ministerraad.

Uit artikel 10, § 1, tweede lid, van de elektriciteitswet volgt dat de minister een bericht in het *Belgisch Staatsblad* dient te publiceren om de neteigenaars uit te nodigen hun voorstel te doen. Indien de neteigenaars binnen drie maanden na de bekendmaking van dit bericht geen voorstel doen, kan de minister toch overgaan tot de aanduiding van de netbeheerder op voorwaarde dat hij de twee andere substantiële vormvereisten (advies van de CREG en beraadslaging in Ministerraad) naleeft.

Inzake de procedure tot aanduiding van de netbeheerder bevat de elektriciteitswet geen verdere bepalingen. Zij voorziet bijgevolg alleen de twee volgende hypothesen :

- er is een voorstel van de neteigenaars op basis waarvan de minister de netbeheerder aanduidt ;
- er is geen (tijdig) voorstel van de neteigenaars in welk geval de minister zelf het initiatief neemt inzake de keuze van de netbeheerder en waarover hij het advies van de CREG en de beraadslaging in Ministerraad behoeft.

De elektriciteitswet voorziet geen andere hypothese. Een dergelijke andere hypothese zou kunnen zijn dat de neteigenaars wel tijdig een voorstel doen, maar dat hun voorstel onvolledig is of de wettelijke vereisten niet of slechts ten dele naleeft. In dat geval zou men de stelling kunnen verdedigen dat de neteigenaars geen rechtsgeldig voorstel, d.i. geen voorstel hebben ingediend want hun voorstel dient de wet na te leven. Men zou echter ook contact kunnen opnemen met de neteigenaars om hen te verzoeken hun voorstel aan te vullen of aan te passen. De CREG heeft voor deze laatste optie gekozen en wel in die zin dat, indien uit deze contacten blijkt dat de neteigenaars duidelijk de intentie hebben zich aan de wet te

conformereren, hun voorstel als een (weliswaar te verbeteren) rechtsgeldig voorstel dient te worden behandeld.

Uit de contacten die de CREG aldus met de neteigenaars gehad heeft, is de goede wil van de neteigenaars gebleken om zich aan de wet te conformeren. Deze contacten hebben ook op een aantal punten heel wat verduidelijkingen aangebracht, maar op de dag waarop dit voorstel wordt gedaan zijn een aantal belangrijke punten nog niet uitgeklaard. Meer nog, de CREG is ervan overtuigd dat een aantal maatregelen nodig zijn die langere tijd in beslag zullen nemen voordat de situatie op het terrein en bijgevolg het voorstel van de neteigenaars aan de wettelijke vereisten zullen zijn aangepast. Hierbij kan de CREG bovendien niet vooruitlopen op het resultaat van deze maatregelen. Inderdaad, zij zal deze maatregelen pas kunnen evalueren en toetsen aan de wet zodra zij tot hun definitieve resultaat gekomen zijn.

De CREG stond derhalve voor de keuze om te wachten met haar voorstel tot op het moment dat het voorstel van de neteigenaars wettelijk perfect in orde was, dan wel om op korte termijn een voorstel te doen waarin een aantal kritische opmerkingen gemaakt worden en dat voorstelt de aanduiding van de netbeheerder aan een aantal duidelijke voorwaarden te verbinden. De CREG heeft voor de tweede optie gekozen om de heel eenvoudige reden dat zij van oordeel is dat niet meer kan getalmd worden met de liberalisering van de elektriciteitsmarkt in België.

Zij is van oordeel dat, hoewel de elektriciteitswet de situatie niet uitdrukkelijk voorziet waarin de neteigenaars wel een tijdig, maar onvolledig voorstel doen, deze wet op een redelijke wijze dient te worden geïnterpreteerd. Het kan, volgens de CREG, immers niet zijn dat de wetgever een wet zou hebben goedgekeurd die de naleving door België van zijn Europese verplichtingen ernstig in het gedrang zou brengen. Dergelijke redelijke interpretatie van de elektriciteitswet impliceert dat een voorwaardelijk voorstel wettelijk mogelijk is, net zoals de voorwaardelijke aanduiding van de netbeheerder door de minister. M.a.w. het is, volgens de CREG, wettelijk mogelijk dat de minister de netbeheerder aanduidt en hem daarbij een aantal verplichtingen oplegt die de netbeheerder binnen een door de minister te bepalen termijn dient na te komen op straffe van de herroeping van zijn aanduiding op grond van artikel 10, § 2, 2°, van de elektriciteitswet of op straffe van administratieve geldboetes opgelegd overeenkomstig artikel 31 van dezelfde wet. Ingeval van herroeping van de aanduiding dient ook te worden onderzocht of artikel 10, § 1, tweede lid, van de elektriciteitswet dan van toepassing is (de minister duidt een netbeheerder aan zonder enig voorstel van de neteigenaars te behoeven).

Daarom en omdat zij van oordeel is dat, zoals in de hierna volgende paragrafen zal blijken, het voorstel van de neteigenaars van 3 november 1999 nog niet volledig beantwoordt aan alle wettelijke voorschriften, heeft de CREG beslist een voorwaardelijk voorstel te doen. Daarbij wenst zij te onderstrepen dat alle kritische opmerkingen die zij in haar voorstel maakt, dienen opgenomen te worden in de beslissing van de minister tot aanwijzing van de netbeheerder als voorwaarden waaraan de netbeheerder binnen een door de minister te bepalen termijn moet voldoen.

2. Een bijzonder geval van de in vorige paragraaf geschetste situatie betreft de verhouding tussen enerzijds de goedkeuring door de CREG van de statuten van de vennootschap die de kandidaat-netbeheerder is en anderzijds het advies van de CREG over de aanduiding zelf van deze vennootschap tot netbeheerder. De tussenkomst van de CREG in de aanduiding van de netbeheerder is immers niet beperkt tot het verstrekken van advies aan de minister bevoegd voor energie over het voorstel van de neteigenaars betreffende het beheer van het transmissienet. Overeenkomstig artikel 12 van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende het beheer van het nationaal transmissienet voor elektriciteit (hierna: het koninklijk besluit betreffende het netbeheer) dienen de clausules van de statuten van de netbeheerder die de bepalingen van de artikelen 2 tot 11 van dit besluit omzetten, de goedkeuring van de CREG te verkrijgen. Meer nog, de 'voorafgaande' goedkeuring van de CREG is vereist. Het koninklijk besluit betreffende het netbeheer, noch de elektriciteitswet bepalen waaraan deze goedkeuring 'vooraf' dient te gaan. Aangezien dit koninklijk besluit uitvoering geeft aan artikel 9, § 2, van de elektriciteitswet en dit artikel de verplichting van een onafhankelijk en onpartijdig netbeheer oplegt, kan het begrip 'voorafgaand' alleen enige zin en nut hebben indien het bedoelt dat de CREG eerst de statuten dient te goed te keuren voordat de minister bevoegd voor energie de netbeheerder kan aanduiden. Een zinvolle interpretatie van dit begrip betekent zelfs dat de CREG pas haar advies over de kandidaat-netbeheerder kan uitbrengen nadat zij de statuten van deze kandidaat-netbeheerder heeft goedgekeurd. Inderdaad, de analyse van deze statuten biedt nuttige informatie over de vraag of de kandidaat-netbeheerder wel aan de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid voldoet, wat één van de te evalueren elementen van de kandidatuurstelling uitmaakt. Meer nog, indien de CREG de statuten moet goedkeuren en deze goedkeuring niet voorafgaand aan haar advies zou zijn, zou men tot de eigenaardige situatie kunnen komen dat de minister de netbeheerder aanduidt waarvan de CREG de statuten weigert goed te keuren. Deze situatie is inderdaad perfect mogelijk zelfs indien, zoals men normaliter

mag verwachten, het advies van de CREG haar bezwaren tegen de statuten incorporeert en aldus niet positief is. De minister is immers niet gebonden door het advies van de CREG en kan steeds beslissen de netbeheerder te benoemen zelfs als de CREG hem dit afraadt.

Het hierboven geschetste probleem van een weigering tot goedkeuring van de statuten van de kandidaat-netbeheerder doet zich in werkelijkheid voor. Inderdaad in haar beslissing van 4 juli 2000 weigert de CREG de statuten van de in oprichting zijnde vennootschap Elia CVBA goed te keuren. Toch heeft de CREG beslist een voorstel te doen over de kandidaat-netbeheerder. In het licht van de redenering ontwikkeld in paragraaf 1 van dit voorstel, is de CREG immers van mening dat de minister de netbeheerder kan aanduiden en tegelijkertijd een aantal voorwaarden kan opleggen, zoals bijvoorbeeld de onmiddellijke aanpassing van zijn statuten en het verkrijgen van de goedkeuring door de CREG van deze aldus aangepaste statuten.

3. De CREG dient erop te wijzen dat artikel 10, § 2, van de elektriciteitswet bepaalt dat de netbeheerder voor een periode van twintig jaar wordt aangeduid. De elektriciteitswet bepaalt verder dat een hernieuwing van deze twintigjarige periode mogelijk is. Zij voorziet ook de mogelijkheid van een vroegtijdige herroeping van de aanduiding in slechts twee en niet meer dan twee gevallen, namelijk een significante wijziging in het aandeelhouderschap van de netbeheerder die de onafhankelijkheid van het beheer van het transmissienet in het gedrang zou kunnen brengen, en een grove tekortkoming aan zijn verplichtingen krachtens deze wet of de uitvoeringsbesluiten ervan.

Op 6 april 2000 ontving de CREG van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling een brief van dezelfde datum waarin hij de CREG de beslissingen van de federale Regering van 5 april 2000 meedeelde. De beslissing met nummer 3.2. luidde als volgt :

“De regering beslist een voorlopige netwerkbeheerder aan te wijzen voor een overgangperiode van 2 jaar. Ze geeft opdracht aan de Staatssecretaris voor Energie een voorstel in die zin voor te leggen tegen 30 april 2000.”

De CREG stelt vast dat de federale Regering tot op de dag dat dit voorstel gedaan wordt, het federale Parlement nog niet voorgesteld heeft de elektriciteitswet in de zin van bovenvermelde beslissing aan te passen. Zij stelt bijgevolg vast dat de wet enkel de hypothese voorziet van de (definitieve) aanduiding voor een periode van twintig jaar.

De CREG stelt ook vast dat het voorstel van de neteigenaars van 3 november 1999 werd ingediend lang voordat de voormelde regeringsbeslissing genomen werd. Bijgevolg dient het voorstel van de neteigenaars begrepen te worden als een voorstel tot aanduiding van de definitieve netbeheerder voor een periode van twintig jaar.

Om al deze redenen heeft de CREG het voorstel van de neteigenaars onderzocht vanuit het perspectief van een aanduiding van een definitieve netbeheerder voor een periode van twintig jaar. Daarbij sluit de CREG evenwel niet uit dat aan deze aanduiding een aantal voorwaarden worden verbonden die binnen een nader te bepalen termijn dienen vervuld te zijn op straffe van herroeping van de aanduiding (zie paragraaf 2, *in fine*, van dit voorstel).

ONDERZOEK VAN DE KANDIDAAT-NETBEHEERDER 'ELIA'

4. In uitvoering van artikel 10, § 1, van de elektriciteitswet moet de CREG ten behoeve van het nog uit te vaardigen aanstellingsbesluit advies verlenen ten aanzien van de aanvaardbaarheid van ELIA C.V.B.A. als netbeheerder.

Daartoe heeft de CREG de naleving onderzocht van de voorwaarden opgelegd door de elektriciteitswet in verband met:

- het maatschappelijk doel van de netbeheerder (artikel 8);
- de oprichting in de vorm van een handelsvennootschap (artikel 9, § 1);
- het verbod van het aanhouden van lidmaatschapsrechten in producenten, distributeurs of tussenpersonen (artikel 9, § 1);
- de onafhankelijkheid van het netbeheer (artikel 9, § 2);

- de onpartijdigheid van het netbeheer (artikel 9, § 2);
- de gebiedsdekkende voorwaarde (artikel 10, § 1).

5. Voor een goed begrip van de hierna verwoorde standpunten van de CREG, en de afbakening van de informatie waarop die standpunten steunen, volgt hierna een beknopt chronologisch overzicht van de stappen die reeds werden gezet en die kunnen leiden tot de aanstelling door de minister van de netbeheerder.

- a. In het Belgisch Staatsblad van 2 oktober 1999 heeft de Staatssecretaris voor Energie, in uitvoering van artikel 10, § 1, van de elektriciteitswet, een oproep gepubliceerd aan de eigenaars van het Belgisch transmissienet om hem binnen de drie maanden een voorstel over te maken met het oog op de aanstelling van de netbeheerder.
- b. Bij brief van 3 november 1999 formuleert CPTÉ C.V.B.A. in naam van ELECTRABEL, SPE en CPTÉ zelf een dergelijke kandidatuurstelling.
Nadat de CREG bij brief van 24 januari 2000 hem daartoe verzocht had, maakt de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame ontwikkeling de kandidatuurstelling over aan de CREG bij brief van 28 januari 2000.
- c. Met het oog op het formuleren van haar advies bij de kandidatuurstelling als dusdanig (op grond van artikel 10, § 1, van de elektriciteitswet) maakt de CREG bij brieven van 25 februari 2000 een eerste vragenlijst over aan respectievelijk ELECTRABEL en SPE.
- d. Bij wijze van antwoord op die vragenlijst maakt CPTÉ C.V.B.A. bij brief van 15 maart 2000 aan de CREG de ontwerpstatuten van de kandidaat-netbeheerder over.
- e. Teneinde het recht, om gehoord te worden en wederwoord te bieden aan de kandidaat-netbeheerder, te respecteren hebben werkvergaderingen van 12 april en 8 mei 2000 en uitwisseling van elektronische post op 9 april 2000 tussen de CREG en C.P.T.E. plaatsgevonden.
C.P.T.E. C.V.B.A. redigeert op 12 april 2000 een serie nota's met rechtsvergelijkend materiaal en voorstellen die betrekking hebben op :

- gebiedsdekking door het transportnet waarvan C.P.T.E. eigenaar is ;
  - mogelijke voorzorgsmaatregelen ter voorkoming van discriminatie tussen netgebruikers ;
  - mogelijke voorzorgsmaatregelen ter bescherming van de confidentialiteit van de commerciële gegevens ;
  - onafhankelijkheid en statuut personeel.
- f. Bij brief van 18 april 2000 stuurt de CREG een uitgebreide bijkomende vragenlijst aan C.P.T.E. C.V.B.A. bij de overgemaakte ontwerpstatuten voor de netbeheerder, na een eerste bespreking van (haar) kandidatuur voor de opdracht van transmissienetbeheerder in het Directiecomité van de CREG op 13 april 2000.
- g. Bij brief van 11 mei 2000 maakt C.P.T.E. C.V.B.A. een uitgebreid antwoord over, waarin met een aantal voorheen door de CREG reeds gemaakte opmerkingen rekening is gehouden.
- Een aangepaste tweede versie van de ontwerpstatuten van de kandidaat-netbeheerder is inmiddels beschikbaar.
- Deze versie maakt het voorwerp uit van navolgend voorstel.

HET MAATSCHAPPELIJK DOEL VAN DE NETBEHEERDER

6. Volgens artikel 8 van de elektriciteitswet staat de netbeheerder in voor het beheer van het transmissienet, d.i. de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling ervan en geeft een limitatieve opsomming van wat dit beheer precies inhoudt. Artikel 9, § 1, van dezelfde wet bepaalt verder dat de netbeheerder geen andere activiteiten mag ondernemen inzake productie of verkoop van elektriciteit dan de verkopen genoodzaakt door zijn coördinatie-activiteit als netbeheerder en dat hij geen andere diensten mag verstrekken op de elektriciteitsmarkt die niet rechtstreeks verband houden met de uitvoering van zijn taken bedoeld in artikel 8.

In haar beslissing nr. B 2000/001-D van 4 juli 2000 betreffende de ontwerp-statuten van de kandidaat-netbeheerder (hierna : de beslissing over de ontwerp-statuten) onderzoekt de CREG uitvoerig het maatschappelijk doel zoals omschreven door de ontwerp-statuten.

Hierin komt de CREG tot het besluit dat de bepalingen van de ontwerp-statuten i.v.m. het maatschappelijk doel een probleem stellen o.a. omdat zij activiteiten toelaten die wettelijk verboden zijn voor de netbeheerder, zoals :

- het omschrijven van het maatschappelijk doel aan de hand van een niet-limitatieve opsomming van toegelaten activiteiten zodat de statuten activiteiten die de wetgever de netbeheerder ontzegt, niet uitsluiten ;
- het voorzien van de mogelijkheid om distributienetten te beheren ;
- het te ruim definiëren van bepaalde activiteiten waarbij een ruime, onbeperkte interpretatie van de in de ontwerp-statuten gebruikte begrippen tot een miskennis van de elektriciteitswet kan leiden (bv. de activiteiten in het buitenland ; de definitie van het begrip ‘tussenpersonen’).

DE OPRICHTING IN DE VORM VAN EEN HANDELSVENNOOTSCHAP

7. In haar beslissing over de ontwerp-statuten stelt de CREG vast het voornemen vast om de kandidaat-netbeheerder op te richten als een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (in het kort : C.V.B.A.). Een C.V.B.A. is een handelsvennootschap en aldus is aan de voorwaarde van artikel 9, § 1, van de elektriciteitswet voldaan.

Weliswaar merkt de CREG op dat deze C.V.B.A. – in het licht van een toekomstige notering op de beurs – niet daarvoor de meest aangewezen rechtsvorm is, gelet op de beperkte verhandelbaarheid van de aandelen op naam en gelet op de sterke toezichtmogelijkheden van de bestaande aandeelhouders over de in- en uittrede van eventuele nieuwe, respectievelijk bestaande aandeelhouders.

HET VERBOD VAN HET AANHOUDEN VAN LIDMAATSCHAPSRECHTEN IN PRODUCENTEN, DISTRIBUTEURS OF TUSSENPERSONEN

8. Overeenkomstig artikel 9, § 1, van de elektriciteitswet mag de netbeheerder geen rechtstreekse of onrechtstreekse lidmaatschapsrechten aanhouden, in welke vorm ook, in producenten, distributeurs of tussenpersonen. In haar beslissing over de ontwerp-statuten stelde de CREG vast dat de ontwerp-statuten het begrip 'tussenpersonen' een ruimere definitie geven dan de elektriciteitswet waardoor de statuten aldus participaties mogelijk maken die wettelijk verboden zijn.

DE ONAFHANKELIJKHEID VAN HET NETBEHEER

9. Artikel 9, § 2, van de elektriciteitswet, waaraan uitvoering wordt gegeven door het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende het beheer van het nationaal transmissienet voor elektriciteit (hierna: het koninklijk besluit betreffende het netbeheer), stelt een reeks maatregelen in die de onafhankelijkheid van het netbeheer dienen te waarborgen. Deze maatregelen dienen hun weerslag te vinden in de statuten van de netbeheerder. Bijgevolg onderzoekt de CREG in haar beslissing over de ontwerp-statuten dan ook deze bepalingen door de ontwerp-statuten eraan te toetsen. In deze beslissing komt de CREG meermaals tot de conclusie dat de ontwerp-statuten onvoldoende beantwoorden aan de wettelijke voorschriften inzake de onafhankelijkheid van het netbeheer, wat de CREG doet besluiten tot een hele reeks van aanbevelingen waaronder :

- het aantal bestuurders te beperken tot 12;
- de procedure voor de opvulling van vacante mandaten te specificeren;
- het systeem van de 'dubbele lijst' voor vacante mandaten te specificeren;
- statutair te bepalen dat de economische en andere relevante bindingen van de onafhankelijke bestuurders in het jaarverslag worden opgenomen;
- de kandidaten van de eerste onafhankelijke bestuurders eveneens aan de CREG ter goedkeuring voor te leggen en dit op initiatief van de bestuurders-oprichters;
- in de statuten de opdrachten en functionering te specificeren van het:
  - corporate governance-comité;

- audit-comité;
  - vergoedingscomité;
  - Directiecomité;
- de samenwerking tussen het audit-comité en de commissaris-revisor eveneens statutair te specificeren, en de rapportering van het audit-comité aan de Raad van Bestuur te concretiseren;
  - statutair vast te leggen dat voor een aantal gevoelige materies die rechtstreeks met de onafhankelijkheid en onpartijdigheid te maken hebben, beslissingen moeten genomen worden met een gekwalificeerde meerderheid van aandeelhouders-gelieerde en onafhankelijke bestuurders. Deze materies betreffen de aanstelling en revocatie van de leden van het Directiecomité en de commissarissen-revisor, de samenstelling van het corporate governance-comité, de strategie in verband met het opstellen van het technisch reglement en de tariefvoorstellen van de CREG en de daaruit voortvloeiende geschillen;
  - de informatiedoorstroming naar de niet-uitvoerende bestuurders, met inbegrip van eventueel vertrouwelijke gegevens, te garanderen via de uitvoerende bestuurders;
  - de notulering van minderheidsstandpunten in de Raad van Bestuur mogelijk te maken;
  - statutair te bepalen dat de leden van het Directiecomité dezelfde onverenigbaarheden naleven als de onafhankelijke bestuurders.

DE ONPARTIJDIGHEID VAN HET NETBEHEER

10. Het netbeheer dient niet alleen onafhankelijk, maar ook onpartijdig te zijn. De onpartijdigheid betreft vooral het operationeel niveau.

Eerst wordt de wettelijke invulling van dit begrip geschematiseerd.

- a. Artikel 9, § 2, van de elektriciteitswet draagt aan de Koning op de maatregelen te nemen om de onpartijdigheid van het beheer van het transmissienet te waarborgen die inzonderheid betrekking hebben op :

- de vereisten inzake onafhankelijkheid van het personeel van de netbeheerder ten aanzien van de producenten, distributeurs, tussenpersonen en neteigenaars, inzonderheid vanuit financieel oogpunt (artikel 9, § 2, 3°);
  - de voorzorgsmaatregelen die door de netbeheerder moeten worden genomen ter bescherming van de vertrouwelijkheid van de commerciële gegevens betreffende de netgebruikers (artikel 9, § 2, 4°);
  - maatregelen ter voorkoming van elke discriminatie tussen netgebruikers of categorieën van netgebruikers en, in het bijzonder, elke discriminatie ten gunste van verbonden ondernemingen van de netbeheerder (artikel 9, § 2, 5°);
  - de eventuele verplichting van de netbeheerder om te aanvaarden dat geschillen betreffende de toegang tot het transmissienet, de toepassing van het technisch reglement of de tarieven bedoeld in artikel 12 worden voorgelegd aan bemiddeling of arbitrage overeenkomstig het reglement bedoeld in artikel 28 (artikel 9, § 2, 6°).
- b. Aan de hand van de opsomming in artikel 11 van de elektriciteitswet van wat in het technisch reglement moet worden bepaald kan worden opgemaakt dat dit reglement in bijkomende orde een instrument is ter vrijwaring van de beoogde onpartijdigheid.
- c. Ook relevant in het kader van de onpartijdigheid is de tariefstructuur, die luidens artikel 12, § 2, 1°, van de elektriciteitswet niet-discriminerend en transparant moet zijn.
- d. Tenslotte dient ook herinnerd te worden aan artikel 14 van de elektriciteitswet dat bepaalt: dat “(d)e personeelsleden van de netbeheerder (...) gebonden (zijn) door het beroepsgeheim ; zij mogen de vertrouwelijke gegevens die hun ter kennis zijn gekomen op grond van hun functie bij de netbeheerder in het kader van de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 8, aan niemand bekendmaken, behalve wanneer zij worden opgeroepen om in rechte te getuigen en onverminderd de mededelingen aan beheerders van andere elektriciteitsnetten of aan de commissie die uitdrukkelijk door deze wet of de uitvoeringsbesluiten ervan zijn bepaald of toegelaten”.
11. De Koning heeft inzake onpartijdigheid in beperkte mate van zijn verordenende bevoegdheden uit de elektriciteitswet gebruik gemaakt.

- a. In het koninklijk besluit betreffende het netbeheer bepaalt artikel 5, 4°, weliswaar dat het corporate governance-comité dat in de schoot van de Raad van Bestuur van de netbeheerder zal functioneren moet toezien op de toepassing van de bepalingen van dit besluit, de doeltreffendheid ervan evalueren ten aanzien van de eisen van (...) onpartijdigheid van het beheer van het transmissienet en elk jaar een verslag hierover aan (de CREG) voorleggen.
- Dit vormt nog geen operationele invulling van de in de elektriciteitswet ingeschreven opdracht op vlak van onpartijdigheid.
- b. Artikel 13 van het koninklijk besluit betreffende het netbeheer bepaalt verder dat “(d)e netbeheerder (...)de technische en organisatorische maatregelen (treft) die nodig zijn om de toegang tot de commerciële gegevens betreffende de netgebruikers en tot de verwerking van deze gegevens te beperken tot enkel de leden van zijn Directiecomité en zijn personeelsleden, voor zover nodig voor de uitoefening van hun taken.”

Om invulling te geven aan de onpartijdigheid zijn tussen de CREG en de kandidaat-netbeheerder gesprekken gevoerd (zie paragraaf 5 van dit voorstel) die hebben geresulteerd in een aantal nota's van C.P.T.E. C.V.B.A. over deelaspecten van onpartijdigheid die hierna aan bod komen.

Onpartijdigheid inzake personeelsstatuut

12. Over de ratio legis van het voorschrift van artikel 9, § 2, 3°, van de elektriciteitswet verklaart de Regering in de memorie van toelichting het volgende :

”De Koning kan tevens de nodige regels bepalen om de onafhankelijkheid van het personeel van de netbeheerder ten opzichte van de marktoperatoren en de neteigenaars te waarborgen, vooral vanuit financieel oogpunt. Dit vormt één van de basisprincipes die de Federal Energy Regulatory Commission (FERC) heeft gesteld inzake de werking van “independent system operators” (ISO) in de Verenigde Staten”¹.

---

¹ *Parl. St.*, Kamer, 1998-1999, nr. 1933/1, p. 15.

Bedoeling is kennelijk om invloed van de neteigenaar of van andere marktoperatoren in de verloning van de werknemers van de netbeheerder uit te schakelen en aldus beïnvloeding te voorkomen.

13. Vooreerst stelt de CREG in haar beslissing betreffende de ontwerp-statuten vast dat, volgens de ontwerpstatuten, in de schoot van de raad van bestuur van ELIA C.V.B.A. een vergoedingscomité zal functioneren dat zal adviseren over de vergoedingen van de leden van het directiecomité conform artikel 7 van het koninklijk besluit betreffende het netbeheer.

De bepalingen van artikel 7 van het koninklijk besluit betreffende het netbeheer werden letterlijk overgenomen in de statuten, maar de CREG acht het aangewezen dat de statuten explicieter zouden zijn over de samenstelling en de vergaderfrequentie, rapportering, en vooral over de wijze van aanhangig maken van de agendapunten en over het bijeenroepen van dit comité en de bespreking van het weddebeleid.

Daarnaast voert artikel 10 van het koninklijk besluit betreffende het netbeheer een strikt cumulatieverbod in voor “de leden van het Directiecomité en de personeelsleden van de netbeheerder die geen enkele functie of activiteit mogen uitoefenen, al dan niet bezoldigd, ten dienste van een producent, van één van de neteigenaars, van een distributeur, van een tussenpersoon of van een dominerende aandeelhouder”. Deze wettelijke voorschriften zijn trouwens statutair verankerd in de ontwerpstatuten van ELIA C.V.B.A.

14. Op 12 april 2000 heeft C.P.T.E. C.V.B.A. een nota met als opschrift “Bespreking van de onafhankelijkheid en statuut personeel” overgemaakt aan de CREG.

Daarin wordt verduidelijkt dat ELIA C.V.B.A. in principe en eens het operationeel is, zal ressorteren onder het Paritair Comité nr. 326 voor Industrie van Gas en Elektriciteit, op grond van de bepalingen van het koninklijk besluit van 17 juni 1985.

C.P.T.E. C.V. schrijft :

- a. Het feit dat alle toekomstige CAO's afgesloten door de Vereniging der Elektriciteits- en gasbedrijven in België (VEGB) – waarvan ook de TNB lid zal zijn – in het PC n° 326, derhalve automatisch van toepassing zullen zijn op zowel de personeelsleden van de TNB, evenals op die van de andere ondernemingen van de VEGB (met name : Distrigas, Electrabel, Laborelec en Statoil) kan op zich geen afhankelijkheidsprobleem vormen in de zin van art. 9§2 van de elektriciteitswet”.
- b. Activiteiten van netengineering, projectbeheer en de betrokken aankopen, worden uitgevoerd door personeelsleden van Tractebel Energy Engineering (divisie Netten en Energiediensten) welke een ander statuut genieten, met name het ANPCB-statuut, en derhalve, onder een ander PC (n° 218) ressorteren.

Om die reden zouden deze activiteiten ondergebracht kunnen worden in een filiaal van de TNB welke zal toetreden tot het PC n° 218”.

De CREG meent enerzijds te weten dat de werknemers van de neteigenaars thans een substantieel pakket extra-legale voordelen genieten en ondermeer participeren in een pensioenfonds op bedrijfsniveau.

Anderzijds is de CREG er niet van overtuigd dat met name de verwijzing naar PC nr. 326 een voldoende garantie is om de door de wetgever nagestreefd financiële onpartijdigheid te realiseren.

De CREG betwijfelt evenzeer of de aanpak via de paritaire comités de groep van de kaderleden dekt.

Daarom beveelt de CREG aan het weddebeleid voor alle werknemers te laten bepalen met de tussenkomst van het vergoedingscomité dat in de schoot van de raad van bestuur van de netbeheerder moet worden opgericht. Voor het pensioenfonds waarin de werknemers die naar de netbeheerder zullen overstappen thans participeren, dient eveneens een afsplitsing te worden doorgevoerd. Extralegale voordelen dienen toegekend te worden door de netbeheerder aan zijn personeelsleden, zonder dat andere ondernemingen van de neteigenaars daarbij zouden betrokken worden.

15. Ter versterking van de door de wetgever gewenste onpartijdigheid in hoofde van de werknemers van de netbeheerder beveelt de CREG aan het systeem van “*revolving doors*” te

vermijden door in de arbeidsovereenkomsten die met de werknemers van de netbeheerder zullen worden aangegaan een concurrentiebeding te doen opnemen telkens wanneer dit wettelijk mogelijk maakt.

16. Volledigheidshalve weze eraan herinnerd dat naast financiële onpartijdigheid door artikel 10 van het koninklijk besluit betreffende het netbeheer ook een functionele onpartijdigheid wordt vereist via een cumulatieverbod. In dit artikel 10 is sprake van 'dominerende aandeelhouder', een begrip dat gedefinieerd is in artikel 1, § 2, 1°, van het koninklijk besluit betreffende het netbeheer als iemand die, 'rechtstreeks of onrechtstreeks, ten minste 10 procent bezit van het kapitaal van de netbeheerder'.

Hoewel de gemeenrechtelijke vennootschapswetgeving geen holdingstructuren kent, heeft de Koning via dit artikel 1, § 2, 1°, het holdingbegrip in deze materie gedefinieerd en relevant gemaakt. Op grond van deze bepalingen, samen gelezen met artikel 10 van het koninklijk besluit betreffende het netbeheer, geldt het functioneel cumulatieverbod voor het personeel van de netbeheerder derhalve eveneens op holdingniveau.

17. De CREG acht het noodzakelijk dat toekomstige leden van het Directiecomité zich ten persoonlijke titel verbinden om geen belangen te verwerven of aan te houden in ondernemingen van de elektriciteitssector (behoudens uiteraard hun band met de netbeheerder zelf).

De CREG beveelt aan bij de aanstelling van de netbeheerder dat de leden van zijn Directiecomité onder toezicht van de CREG beoordeeld zouden worden op hun naleving van de door de wet opgelegde vereisten.

Onpartijdigheid door niet-discriminatie

18. Artikel 9, § 2, 4°, van de elektriciteitswet draagt de Koning op maatregelen te nemen "ter voorkoming van discriminatie tussen netgebruikers of categorieën van netgebruikers en, in het bijzonder, elke discriminatie ten gunste van verbonden ondernemingen van de netbeheerder".

Uit de toelichting bij deze bepaling in de memorie van toelichting blijkt dat de wetgever hier de afnemers van transmissiediensten beoogt.

19. Op 12 april 2000 heeft C.P.T.E. C.V.B.A. een nota met als opschrift “Bespreking van mogelijke voorzorgsmaatregelen ter voorkoming van discriminatie tussen netgebruikers” overgemaakt aan de CREG.

In deze nota worden een aantal principes gericht op niet-discriminatie tussen gebruikers vooropgesteld en voorstellen van mogelijke voorzorgsmaatregelen geformuleerd, zoals :

- ontkoppeling van de dispatchings voor productieparkbeheer en netuitbating;
- nominatieprocedures voor toegang tot het Belgisch transmissienet;
- standaardisatie van uitwisseling van gegevens in verband met nieuwe aansluitingen en het gebruik van het transmissienet;
- beheer van de elektriciteitsstromen op het net in geval van beperkingen;
- studies voor nieuwe aansluitingen zodat alle netgebruikers identieke informatie ontvangen.

De CREG is van mening dat de concrete uitwerking van deze voorstellen een plaats kan vinden in het technisch reglement bedoeld in artikel 11 van de elektriciteitswet.

De CREG beveelt aan dat een nauwkeurig tijdschema wordt vastgelegd door de minister, na overleg met de netbeheerder en de CREG, en dat de naleving van dit tijdschema bij de aanstelling van de netbeheerder als voorwaarde wordt opgelegd voor het behoud van zijn aanduiding. De CREG zal de naleving van dit tijdschema controleren.

20. Artikel 9, § 2, 5°, van de elektriciteitswet beoogt in de eerste plaats de relatie tussen de netbeheerder en de afnemers van zijn diensten.

De CREG acht het evenwel even belangrijk dat hetzelfde principe van niet-discriminatie in acht wordt genomen in de relatie tussen de netbeheerder en zijn leveranciers. Ook op dat vlak moeten alle verrichtingen aan marktvoorwaarden verlopen (*‘at arm’s length’*) en moet bevoordeling, bijvoorbeeld van de neteigenaar, worden vermeden ondermeer op vlak van aankoop van ondersteunende diensten.

Er moet dus werk worden gemaakt van systemen die toelaten de marktconformiteit bij transacties met de neteigenaars inzake ondersteunende diensten, aantoonbaar te maken bij de periodieke controles op de tarieven en de naleving van het technisch reglement.

De CREG gaat er vanuit dat de netbeheerder haar aankoopprocedures volledig zal documenteren en laten goedkeuren door haar audit-comité. De CREG zal ter gelegenheid van de periodieke controle van de tarieven nagaan of het aankoopbeleid voldoende marktconform verloopt.

Onpartijdigheid en confidentialiteit van commerciële gegevens

21. Artikel 9, § 2, 4°, van de elektriciteitswet draagt de Koning op de maatregelen te nemen om de confidentiële behandeling te verzekeren van commerciële gegevens die de netbeheerder verwerft aangaande de netgebruikers, terwijl artikel 14 van de elektriciteitswet het beroepsgeheim oplegt aan de personeelsleden van de netbeheerder.

Behalve de restrictie inzake toegang tot deze gegevens, zoals vervat in artikel 13 van het koninklijk besluit betreffende het netbeheer, heeft de Koning geen concrete maatregelen genomen.

22. Op 12 april 2000 heeft C.P.T.E. B.V.B.A. een nota met als opschrift “Bespreking van mogelijke voorzorgsmaatregelen ter bescherming van de confidentialiteit van de commerciële gegevens overgemaakt aan de CREG.

In deze nota wordt een poging gedaan om een “beschrijving van de gegevens en de mate van confidentialiteit” te maken. Deze zou o.a. het volgende omvatten:

- bepalen wat als confidentiële informatie dient beschouwd te worden;
- welke categorieën van personeel toegang zullen hebben tot welke informatie;
- procedures die de naleving van de confidentialiteitsverplichtingen zullen waarborgen.

De nota formuleert vervolgens 'mogelijke voorzorgsmaatregelen' zoals:

- ontkoppeling van de telling en facturatiesystemen;
- ontkoppeling van de SCADA systemen;
- confidentiële behandeling van aansluitings- en toegangsaanvragen;
- confidentiële behandeling van nominaties voor toegang tot het Belgisch transmissienet.

De CREG is van mening dat de concrete uitwerking van deze voorstellen een plaats kan vinden in het technisch reglement bedoeld in artikel 11 van de elektriciteitswet.

De CREG beveelt aan dat een nauwkeurig tijdsschema wordt vastgelegd door de minister, na overleg met de netbeheerder en de CREG, en dat de naleving van dit tijdsschema bij de aanstelling van de netbeheerder als voorwaarde wordt opgelegd voor het behoud van zijn aanduiding. De CREG zal de naleving van dit tijdsschema controleren.

DE GEBIEDSDEKKENDE VOORWAARDE

23. Artikel 10, § 1, van de elektriciteitswet bepaalt dat als netbeheerder kan worden aangesteld, de kandidaat die wordt voorgedragen door "één of meerdere neteigenaars (met inbegrip, in voorkomend geval, van de scheidende netbeheerder) die, afzonderlijk of gezamenlijk, een deel van het transmissienet bezitten dat ten minste 75 procent van het nationaal grondgebied en ten minste twee derden van het grondgebied van elk gewest bestrijkt."

Op 4 mei 2000 heeft C.P.T.E. B.V.B.A. een nota met als opschrift "Gebiedsdekking door het transportnet waarvan C.P.T.E. C.V. eigenaar is" overgemaakt aan de CREG.

Daarin staat de volgende conclusie te lezen:

"Het onderzoek van het netwerk voor despanningsniveaus boven 70KV toont aan dat de minima die vereist zijn door artikel 10 van de elektriciteitswet van 29 april 1999 voor de dekking op nationaal en gewestelijk niveau terug te vinden zijn in het transportnetwerk waarvan C.P.T.E. eigenaar is."

De CREG aanvaardt deze mededeling van C.P.T.E. waarvan de feitelijke juistheid van algemene bekendheid is zodat de kandidatuur van ELIA C.V.B.A. inderdaad wordt voorgedragen door aandeelhouders die voldoen aan de wettelijke gebiedsdekkingsvoorwaarde.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas :

Guido CAMPS
Directeur

Christine VANDERVEEREN
Voorzitter